

Бібліографічні посилання

1. Арсмаков А. Х. Инновационный тип развития производства как фактор решения экологических проблем: дис. ... канд. экон. наук: 08.00.05 / А. Х. Арсмаков. – М., 1997. – 178 с.
2. Бойко Р. В. Економічні методи оцінки інноваційних рішень (на прикладі підприємств машинобудування): автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.06.01 / Р. В. Бойко. – Хмельницький, 2000. – 17с.
3. Бондар О. В. Менеджмент інноваційної діяльності машинобудівних підприємств: автореф. дис. ... канд. экон. наук: 08.06.01 / О. В. Бондар. – К., 2002. – 20 с.
4. Прокопенко О. В. Екологізація інноваційної діяльності: мотиваційний підхід: монографія / О. В. Прокопенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 392с.
5. Дорогунцов С. Техногенно-екологічна безпека урбанізованих територій України / С. Дорогунцов, А. Федоришева // Економіка України. – 2000. – № 5 – С. 4–12.
6. Захарченко В. І. Інноваційний менеджмент: теорія і практика в умовах трансформації економіки: навч. посібник / В. І. Захарченко, Н. М. Корсікова, М. М. Меркулов. – К.: ЦУЛ, 2012. – 448 с.
7. Маркетинг і менеджмент інноваційного розвитку: монографія / С. М. Ілляшенко, Л. Г. Мельник, В. В. Божкова та ін.; за заг. ред. С. М. Ілляшенка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 728 с.
8. Проблеми управління інноваційним розвитком підприємств у транзитивній економіці: монографія; за заг. ред. С. М. Ілляшенка. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2005. – 528 с.
9. Прокопенко О. В. Внедрение экологических инноваций как способ обеспечения экологической безопасности территории / О. В. Прокопенко // Малая энергетика в системе обеспечения экологической безопасности государства / под. общ. ред. Г. В. Вороновского, И. В. Недина. – К.: Знання України, 2006. – С. 182–188.
10. Садченко Е. В. Экологический маркетинг: понятия, теория, практика и перспективы / Е. В. Садченко, С. К. Харичков. – Одесса: ИПРЭИ НАН Украины, 2001. – 146 с.
11. Экономический потенциал административных и производственных систем: монографія; под. общ. ред. О. Ф. Балацкого. – Суми: ИТД «Университетская книга», 2006. – 973 с.
12. Инновационное развитие в Украине: наука, технология, практика: монографія / В. И. Захарченко, Н. Н. Меркулов, Л. В. Ширяева. – Одесса: ПД «Фаворит», 2011. – 598 с.
13. Ілляшенко С. М. Формування ринку екологічних інновацій: економічні основи управління: монографія / С. М. Ілляшенко, О. В. Прокопенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2002. – 250 с.

Надійшла до редколегії 10.04.2012 р.

УДК 658.589(477)

Ю. В. Полякова

Львівська комерційна академія

ІННОВАЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Досліджується інноваційна діяльність вітчизняних промислових підприємств. Виявляються причини, що стримують інноваційну активність, та розробляються підходи щодо їх усунення.

Ключові слова: інновації, інноваційна діяльність, промислові підприємства.

© Ю. В. Полякова, 2012

Исследуется инновационная деятельность отечественных промышленных предприятий. Выявляются причины, сдерживающие инновационную активность, и разрабатываются подходы относительно их устранения.

Ключевые слова: инновации, инновационная деятельность, промышленные предприятия.

The innovative activity of national industrial enterprises is considered. The problems, which prevented to innovative activity, are discovered and ways concerning their removal are proposed.

Key words: innovations, innovative activity, industrial enterprises.

Вступ. У 90-ті рр. ХХ ст. об'єднання різних видів діяльності, зокрема наукової, промислової та економічної, стимулювало виникнення інноваційної діяльності, яка набула системних характеристик, що обумовлювало необхідність її подальшого регулювання. Головною метою регулювання стала підтримка середовища, яке сприяє створенню, розповсюдженню та реалізації нововведень. У цей період у багатьох країнах на загальнодержавному рівні були створені інституції та запропоновані різноманітні підходи щодо стимулювання інноваційної діяльності, у першу чергу для промисловості, спрямовані на зміцнення науково-технологічної бази та підвищення конкурентоспроможності.

Постановка завдання. Проблеми активізації інноваційної діяльності та розвитку на інноваційних засадах отримали досить широке висвітлення в зарубіжній та вітчизняній літературі. У вітчизняній літературі це праці В. Гейця, Ю. Бажала, В. Денисюка, Ю. Макогона, Д. Маліцького, О. Михайліцької, А. Мокія, О. Саліхової, В. Семиноженка, В. Соловйова, Л. Федулової. Мета цієї статті полягає у висвітленні особливостей інноваційної діяльності промислових підприємств та розробці заходів щодо усунення перешкод для її активізації.

Результати. Залежно від визначення національних пріоритетів на рівні держави застосовується доволі широкий набір методів і засобів стимулювання інноваційної діяльності. Це коригування податкового та патентно-ліцензійного законодавства; регулювання передачі технологій; запровадження системи контрактних відносин; застосування форм підтримки міжорганізаційної кооперації та малого інноваційного бізнесу [2, с. 67]. Світовий досвід показує, що традиційним методом впливу на інновації в промисловості, особливо в період економічного піднесення, є податкові пільги.

Заходи, що приймаються західноєвропейськими країнами на урядовому рівні, зводяться до трьох базових підходів:

– створення нових адміністративних структур, які засновані на системному характері інновацій; це означає створення нових установ, зміну функції діючих, розробку інноваційних програм розвитку та відповідальність за координацію інноваційної політики;

– визнання на державному рівні інновацій життєво важливим фактором економічного розвитку, що серед іншого передбачає проведення інформаційних кампаній, активізацію співробітництва між науковцями, промисловістю й суспільством;

– використання нового механізму прогнозування та вироблення пріоритетів для формування національних інноваційних стратегій з метою підвищення конкурентоспроможності країни.

Необхідність управління інноваційними процесами, на нашу думку, також обґрунтовується тими факторами, що однією із закономірностей розвитку суспільства є його періодичне інноваційне оновлення, циклічність інноваційної активності, непередбачуваність інноваційних проривів у науці та динамічність інноваційного лагу (під останнім розуміється час від моменту появи відкриття та його практичного реалізацією).

Для прикладу наведемо принципи формування державної інноваційної політики США [2, с. 72]:

1) урядова підтримка фундаментальних досліджень і одночасне перенесення більшої частини витрат на прикладні дослідження на приватний сектор; планування на адміністративному рівні довгострокових НДДКР, що мають загальнодержавне значення;

2) встановлення пріоритетів у сфері науки і техніки;

3) стимулювання перебудови промисловості згідно з планом економічного відродження як непряме фінансування НДДКР з боку приватного сектора.

Тактика визначення пріоритетів у різних країнах ґрунтується на національних проблемах економіки. Наприклад, у США процес формування системи державних пріоритетів спрямовується на розширення асигнувань на НДДКР і регулювання їх розподілу.

Якщо у США цілі інноваційної промислової політики офіційно не формуються (хоча простежується лінія на всляке сприяння конкурентоспроможності продукції та експортну експансію), то в ЄС цілі підвищення міжнародної конкурентоспроможності промисловості, особливо на передових наукоємних напрямках, офіційно визначаються як пріоритетний напрям економічної політики [8, с. 33]. Для Німеччини характерною є активна підтримка НДДКР та інновацій, наприкінці ХХ ст. в країні відбулася зміна державних пріоритетів нарощування інноваційного потенціалу промисловості, особливо малих та середніх підприємств.

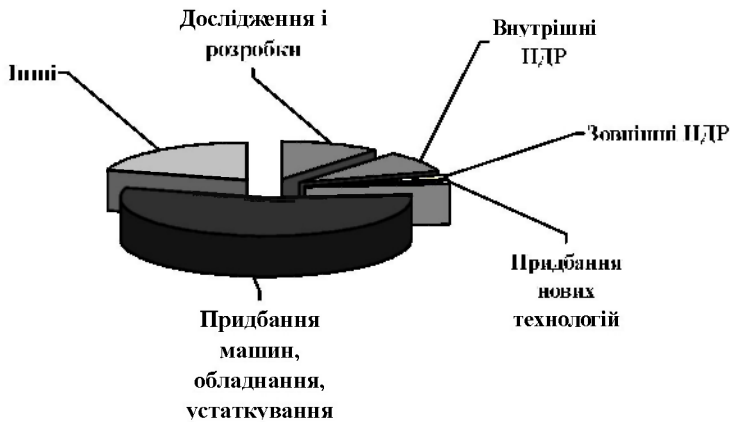
Особливість інноваційної політики Південної Кореї як представника нових індустріальних країн полягає в забезпеченні подальшого прискореного зростання промисловості на основі новітніх досягнень науково-технічного прогресу та її інтеграції у світове господарство [8, с. 34].

Доведено, що рівень інноваційності розвитку економіки країни визначає її місце та позиції на світових товарних ринках. Це підтверджується відомою моделлю зовнішньої торгівлі, де перший рівень представлений сировинними та сільськогосподарськими товарами, другий – продукцією обробної промисловості, третій – високотехнологічною та інноваційною продукцією.

Проте, як зазначають вітчизняні вчені, сучасні інноваційні процеси в Україні слід охарактеризувати як інноваційну паузу, оскільки у період активної інноваційної нормотворчості та утвердження інноваційної моделі розвитку інноваційна діяльність, через відсутність мотиваційного механізму, не зазнала прогресуючих тенденцій. Називають такі основні причини згаданих процесів: суб'єктивний підхід та ігнорування положень сучасної інноватики, нехтування принципом наукового обґрунтування стратегічних рішень з боку представників органів влади, відсутність державних замовлень на інноваційну продукцію у підприємців та стимулюючого податкового режиму тощо [7, с. 46].

Згідно зі статистичними даними у 2010 р. інноваційну діяльність в промисловості здійснювали 1 462 підприємства, або 13,8 % загальної кількості промислових підприємств. Стосовно розподілу за видами економічної діяльності частка інноваційно активних підприємств у добувній промисловості становила 6,5 %, переробній – 15 %, у виробництві та розподіленні електроенергії, газу та води – 11,8 %. Високим показником інноваційно активних підприємств характеризуються сфера виробництва коксу та продуктів нафтопереробки (33,3 %), машинобудування (22,2 %), хімічна на нафтохімічна промисловість (19,9 %), металургійне виробництво (14,4 %), виробництво харчових продуктів (14,3 %) [3, с. 183].

У структурі загального обсягу витрат найбільше коштів промисловими підприємствами було витрачено на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення (5 051,7 млн грн., або 62,8 %). На дослідження й розробки припадає 12,4 % витрат, на внутрішні НДР – 10,2 %, зовнішні НДР – 2,2 %, придбання нових технологій – 1,8 % (рис. 1).

Рис. 1. Розподіл загального обсягу витрат за напрямками інноваційної діяльності промислових підприємств в Україні у 2010 р.

Як і у попередні роки, переважна частина інновацій, здійснюваних промисловими підприємствами, проводиться за рахунок власних коштів – 71,3 % у 2010 р., 74,5 % – у 2005 р., 64,6 % – у 2000 р. (табл. 1).

Таблиця 1

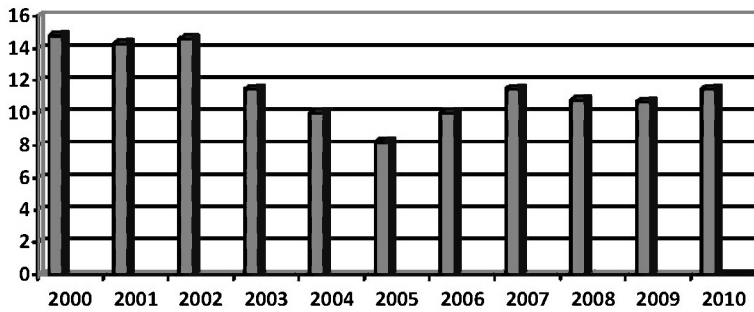
Групування промислових підприємств за джерелами фінансування інновацій*

Показники	2000		2005		2010	
	Усього	% від загальної кількості	Усього	% від загальної кількості	Усього	% від загальної кількості
Кількість підприємств, що займалися інноваційною діяльністю	1705	x	1193	x	1462	x
у т. ч. за рахунок власних коштів	1102	64,6	889	74,5	1043	71,3
державного бюджету	31	1,8	31	2,6	23	1,6
місцевих бюджетів	5	0,3	13	1,1	17	1,2
позабюджетних фондів	13	0,8	2	0,2	2	0,1
вітчизняних інвесторів	18	1,1	13	1,1	12	0,8
іноземних інвесторів	22	1,3	19	1,6	11	0,8
кредитів	33	1,9	75	6,3	36	2,5
Інші	22	1,3	10	0,8	8	0,5

*Складено згідно з [3, с. 205].

Підтримкою у вигляді державного або місцевого фінансування користується незначна кількість підприємств (2,1 % у 2000 р. та 2,8 % – у 2010). Незважаючи на те, що важливу роль для інноваційної діяльності відіграють кошти інвесторів, останні не проявляють зацікавленості в її фінансуванні: частка вітчизняного або іноземного інвестування за досліджувані роки не перевищила 2 % (у 2010 р. 12 промислових підприємств скористалися вітчизняним кредитуванням і 11 підприємств – коштами іноземних інвесторів). За останні п'ять років майже вдвічі знизилось кредитування інновацій (6,3 % у 2005 р. та 2,5 % – у 2010).

Крім того, за даними статистики, понад 40 % інноваційно активних підприємств промисловості впроваджували інноваційні види продукції, кількість яких становила 248 найменувань, серед них 663 – це нові види машин, устаткування, приладів, апаратів тощо. Продукцію, що була виключно новою для ринку, упровадили 182 підприємства [3, с. 183].

Рис. 2. Підприємства, якими впроваджувалися інновації, у загальній кількості промислових підприємств України

Для більш детального аналізу інноваційної діяльності промислових підприємств у галузевому розрізі проведемо кластерний аналіз, що дозволить згрупувати галузі за рівнем інноваційної активності. Для дослідження оберемо такі показники: кількість підприємств, що здійснюють інноваційну діяльність (п1); обсяг витрат на інноваційну діяльність (п2); кількість підприємств, що впроваджують інновації (п3); кількість упроваджених нових технологічних процесів (п4); кількість освоєних у виробництві інноваційних видів продукції (п5); кількість підприємств, що реалізували інноваційну продукцію (п6); обсяг реалізованої інноваційної продукції (п7); кількість підприємств, що здійснювали експортні поставки (п8); обсяг інноваційної продукції, реалізованої за кордон (п9).

Таблиця 2

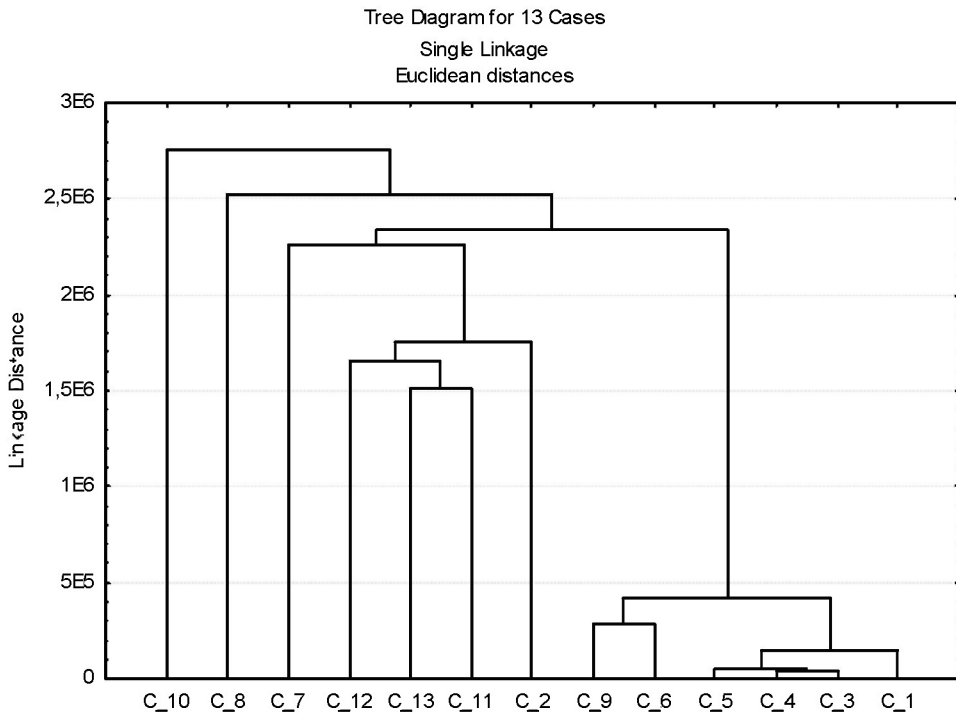
Вхідні дані для групування промислових підприємств України за інноваційною активністю*

Галузі	п1	п2	п3	п4	п5	п6	п7	п8	п9
Добування корисних копалин (С1)	24	60916,7	20	5	14	362	246251,1	9	37756,0
Виробництво харчових продуктів (С2)	352	608852,4	296	218	487	2457	4660852,0	49	1143074,7
Текстильне виробництво (С3)	55	42799,5	39	22	78	511	66833,0	9	27134,7
Виробництво шкіри та виробів зі шкіри (С4)	8	10527,5	7	5	9	131	6728,0	2	12729,9
Обробка деревини та виробництво виробів із неї (С5)	43	14336,5	40	11	22	511	106612,1	15	16115,3
Целюлозно-паперова промисловість (С6)	52	116092,7	42	32	22	635	933989,9	5	32854,4
Виробництво коксу (С7)	15	188092,0	6	3	35	45	6643949,9	2	147370,1
Хімічне виробництво (С8)	100	2635391,9	85	81	186	358	912040,7	25	193717,8
Виробництво гумових та пластмасових виробів (С9)	58	112979,1	48	28	73	437	657965,8	11	102763,5
Металургійне виробництво (С10)	113	298315,8	99	82	172	787	7258728,4	26	3766374,7
Виробництво машин та устаткування (С11)	181	1370460,4	163	1047	527	955	4729476,5	77	3582597,1
Виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування (С12)	155	246881,7	138	136	317	644	2349674,7	56	1894551,6
Виробництво транспортного устаткування (С13)	81	924277,8	72	245	203	282	3701295,4	31	2576958,4

*Складено згідно з [3, с. 189–223].

На основі наведених вище статистичних даних Держкомстату та за допомогою пакета прикладних програм Statistica нами отримано дерево-граф поєднань

галузей економічної діяльності та три кластери, що відповідно охоплюють галузі із високим рівнем інноваційної активності, середнім та низьким.

Рис. 3. Дерево-граф поєднань галузей економічної діяльності промислових підприємств за рівнем інноваційної активності

Розглянемо склад отриманих кластерів, що подані в табл. 3.

Таблиця 3

Групування промислових підприємств за рівнем інноваційної активності

Кластер	Галузі
Галузі з високим рівнем інноваційної активності	Виробництво харчових продуктів, виробництво машин та устаткування, виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування, виробництво транспортного устаткування
Галузі із середнім рівнем інноваційної активності	Металургійне виробництво, виробництво коксу
Галузі з низьким рівнем інноваційної активності	Добування корисних копалин, текстильне виробництво, виробництво шкіри та виробів зі шкіри, обробка деревини та виробництво виробів із неї, целюлозно-паперова промисловість, хімічне виробництво, виробництво гумових та пластмасових виробів

Отже, у галузевій структурі галузями, що мають найвищий рівень інноваційної активності, виявилися: виробництво харчових продуктів, виробництво машин та устаткування, виробництво електричного, електронного та оптичного устаткування й виробництво транспортного устаткування. На жаль, досить значним є перелік галузей, що показують низький рівень інноваційної активності (добування корисних копалин, текстильне виробництво, виробництво шкіри та виробів зі шкіри, обробка деревини та виробництво виробів із неї, целюлозно-паперова промисловість, хімічне виробництво, виробництво гумових та пластмасових виробів).

У 2010 р. інноваційну продукцію реалізували 964 підприємства на загальну суму 33,7 млрд грн. У свою чергу продукцію, що була новою або суттєво вдо-

сконаленою для ринку, поставляли 270 підприємств, і її обсяг становив 11,0 млрд грн. [3, с. 184]. У галузевому розподілі найбільший її обсяг реалізували: підприємства машинобудування – 5,6 млрд грн., або 51,9 % загального обсягу виробленої інноваційної продукції цих підприємств; підприємства з виробництва коксу та продуктів нафтопереробки – 2,6 млрд грн. (39,2 %); виробництва харчових продуктів – 0,9 млрд грн. (18,6 %); целюлозно-паперового виробництва та видавничої справи – 0,8 млрд грн. (84,4 %); хімічної та нафтохімічної промисловості – 0,8 млрд грн. (49,7 %).

Кожне четверте інноваційно активне підприємство поставляло продукцію на експорт обсягом 13,7 млрд грн., у тому числі до країн СНД – 8,1 млрд грн., 40 % загального обсягу реалізованої інноваційної продукції по Україні реалізовано за кордон. Найбільша кількість промислових підприємств, що здійснювали експортні поставки інноваційної продукції, знаходиться в м. Києві (43 підприємства), Донецькій (24), Харківській (32), Львівській (17) областях.

Промислові підприємства беруть участь і в процесах технологічного обміну. Так, для впровадження нового або вдосконаленого продукту чи процесу 178 підприємств придбали 565 технологій в Україні та 142 за її межами [3, с. 184].

Серед факторів, що стримують інновації, називають високий рівень ризику, значну вартість нововведень, нестачу власних коштів та фінансової підтримки держави, нестачу інформації про нові технології, ринки збуту тощо. Успіх на ринку інноваційного промислового підприємства значною мірою пов'язаний з його здатністю у конкурентному середовищі вирішувати завдання на високому рівні, своєчасно та кваліфіковано.

Крім того, інноваційний продукт повинен відповідати вимогам потенційних споживачів. Саме в цьому проявляється якість інноваційної сфери як комплексного системного фактора, який відображає здатність ефективно генерувати, упроваджувати та розповсюджувати інновації. Його основні складові – організація інноваційної діяльності, кваліфікація персоналу та професійна освіта, технічне оснащення, рівень договірної і виконавчої дисципліни, ресурси промислового підприємства [6, с. 58].

На думку науковців, суттєвим фактором, що стримує інноваційну активність промислових підприємств, є також відсутність платоспроможного попиту на інноваційну продукцію. Це викликано перш за все невисокими темпами становлення відповідного ринку інноваційної продукції в Україні, неспроможністю більшості вітчизняних підприємств виступати рівноправними партнерами на світовому рівні, оскільки інноваційний продукт західного виробництва має переваги для споживачів.

За умов, якщо вітчизняні підприємства не зможуть випускати конкурентоспроможну інноваційну продукцію, вони переміщуються в неінноваційну нішу, втрачають технологічну квазіренту (додаткову складову прибутку) і скорочують можливості технічної модернізації не лише за рахунок власних резервів, а й за рахунок залучених коштів і кредитів [6, с. 59].

Ще однією з причин низької інноваційної діяльності на промислових підприємствах можна вважати низьку якість корпоративного управління і незрозуміння важливості праці інженерів та конструкторів. Поділяємо думку про те, що сьогодні вже виникла гостра необхідність у кадрах, які здатні розв'язувати завдання прогресивного та випереджального розвитку. Адже результат досягається лише при поєднанні зусиль усіх учасників інноваційної діяльності, оскільки кожен втілює свої творчі розробки й досягнення, які дозволяють довести продукт до необхідних споживчих параметрів [1, с. 52].

За результатами спільних досліджень країн СНД з'ясовано, що основним мотивом, який заохочує науковців та інженерно-технічних працівників, є особиста матеріальна зацікавленість. За оцінками науково-технічних організацій кра-

ін СНД, цей чинник як основний виокремили від 41,3 % (Киргизстан) до 86,9 % (Білорусь) опитаних. В Україні цей показник становить 82,8 % [4, с. 21]. Тому без розробки заходів щодо підвищення престижності інженерної і наукової праці, рівня її матеріального заохочення неможливо розв'язати проблему низької інноваційної активності підприємств.

Стимулом для інноваційної діяльності є розширення експортних поставок для виходу на іноземні ринки та їх завоювання. На сьогодні експорт України, як, до речі, і майже всіх країн СНД, загалом має сировинну орієнтацію. Частка цих країн на ринку високих технологій є мізерною, у вітчизняній промисловості також використовуються застарілі технології. Так, з використанням сучасної техніки добувається лише 10 % нафти; у хімічній промисловості частка прогресивних матеріалів у 2–3 рази менша, ніж у розвинених країнах; у машинобудуванні світовому рівню відповідає 20 % продукції; у чорній металургії на застарілому обладнанні виробляється 60 % сталі [5, с. 74]. Переважна більшість виробництв належить до третього та четвертого технологічних укладів, тобто до технологій минулого століття, небагато підприємств орієнтуються на технології п'ятого укладу. Країни та підприємства, що і в подальшому постачатимуть на світові ринки сировину або паливо, не впишуться в економіку знань, яку вже практично сформовано, у якій панують високотехнологічні інноваційні виробництва та досягнення значного інженерного рівня виконання.

З метою усунення перешкод і створення сприятливого середовища для інноваційної активності в промисловості необхідно формувати загальнодержавний формат інноваційної ідеології суспільства, а також приділяти увагу конкретним стимулам на рівні окремих галузей.

Слід погодитися із думкою про те, що ідеологією має стати розуміння того, що інноваційна економіка – це основний формат розвитку національного господарства, а не лише науково-технічна та інноваційна сфера як один із функціональних видів діяльності. Справжній дієвий інноваційний сценарій пов'язаний із поширенням інноваційного мислення й способів ведення бізнесу в межах усієї господарської системи [7, с. 51].

Російські вчені виділяють чотири критичні напрями підвищення якості інноваційної сфери [6, с. 61]:

- забезпечення високого освітнього та професійного рівня персоналу, зайнятого в інноваційній сфері;
- технічне оснащення інноваційної сфери;
- організаційна та структурна оптимізація діяльності підприємств інноваційної сфери;
- нерозривність інноваційного циклу.

Найнеобхіднішими напрямами для активізації інноваційної діяльності в промисловості, на нашу думку, є створення умов для виникнення попиту на інноваційний продукт та забезпечення доступу до фінансових і кредитних ресурсів.

На рівні держави доцільно запровадити систему державного субсидування наукових досліджень і розробок у пріоритетних сферах із одночасним збільшенням фінансування інноваційної діяльності підприємницьким сектором (для прикладу: у Великобританії збільшення фінансування НДДКР за рахунок приватного сектора відбувається за допомогою таких заходів, як податковий кредит для малих та середніх фірм, розширення й уточнення робіт, що кваліфікуються як НДДКР).

Важливого значення також матиме заснування в регіонах об'єктів інноваційної інфраструктури, зокрема інноваційних центрів, центрів трансферу технологій, технопарків або інноваційних кластерів з урахуванням специфіки регіону, де функціонують промислові підприємства.

Висновки. Успішне здійснення інноваційної діяльності у промисловості передбачає об'єднання зусиль держави, бізнесу, наукових організацій та підприємств, перехід до підтримки конкурентоспроможних промислових об'єктів, зниження традиційних ресурсомістких виробництв і зростання ролі наукоємних та інноваційних.

Бібліографічні посилання

1. **Белоусов В.** Предпосылки инновационного развития / В. Белоусов // Экономист. – 2011. – № 9. – С. 52–56.
2. **Дудар Т. Г.** Інноваційний менеджмент: навч. посібник / Т. Дудар, В. Мельниченко. – Тернопіль: Екон. думка, 2008. – 250 с.
3. Наукова та інноваційна діяльність в Україні: статист. зб. – К. : ДП «Інформаційно-видавничий центр Держстату України», 2011. – 282 с.
4. **Никифоров А.** Організаційні форми інноваційного підприємництва / А. Никифоров // Пробл. науки. – 2010. – № 2. – С. 15–25.
5. **Процаликіна А. М.** Формування національних інноваційних систем у країнах із трансформаційною економікою / А. М. Процаликіна // Актуальні пробл. економіки. – 2010. – № 6. – С. 73–77.
6. **Тарасенко А.** Проблемы малого инновационного бизнеса / А. Тарасенко // Экономист. – 2011. – № 10. – С. 57–62.
7. **Федулова Л.** Інноваційна пауза та інноваційний парадокс України / Л. Федулова // Економист. – 2011. – № 10. – С. 46–52.
8. **Чурин Н.** Интеллектуальная промышленная собственность в структуре мировой экономики / Н. Чурин. – М. : Экономист, 2005. – 71с.

Надійшла до редколегії 28.02.2012 р.

УДК 339.923:531.62

О. А. Джусов, А. Ю. Гладченко

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В ГЛОБАЛЬНОМУ ТА РЕГІОНАЛЬНОМУ ВИМІРАХ

Генералізовано основні регіональні організації, які тією чи іншою мірою впливають на розвиток альтернативної енергетики, на основі аналізу їх ролі, повноважень та впливу на прийняття рішень. Виявлено їх вплив на розвиток інноваційної складової енергетичної сфери країн світової економіки.

Ключові слова: енергоефективність, альтернативні джерела енергії, регіональні організації.

Генерализованы основные региональные организации, которые в той или степени влияют на развитие альтернативной энергетики, на основе анализа их роли, полномочий и влияния на принятие решений. Выявлено их влияние на развитие инновационной составляющей энергетической сферы стран мировой экономики.

Ключевые слова: энергоэффективность, альтернативные источники энергии, региональные организации.

Generalized major international organizations in one way or degree have influenced the development of alternative energy based on the analysis of their role, authority and influence on decision making and found their influence on the development of innovative component of the energy sector of the global economy.

Key words: energy efficiency, alternative, power, energy, international organizations.